

**Звіт для громадськості
по моніторингу впливу господарської діяльності на довкілля
та особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ)
ДП«Новоград-Волинський лісгосп АПК»
за 2019 рік.**

м.Новоград-Волинський – 2019 р.

ЗМІСТ:

Загальна характеристика ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК»	2
1. Об'єкти і види моніторингу на підприємстві	4
2. Перелік основних видів лісгосподарських заходів та моніторинг їх обсягів	6
3. Моніторинг впливу господарської діяльності підприємства на довкілля:	8
3.1. Лісовідновні заходи	8
3.1.1 Інтродуковані та інвазійні види	10
3.2. Вплив на довкілля заготівлі та вилучення деревини від проведення рубок головного користування, рубок формування та оздоровлення лісів і інших рубок	12
3.3. Впливи розвитку інфраструктури, транспортної та лісівничої діяльності на рідкісні та зникаючі види флори і фауни та їхні оселища, ландшафтні цінності, воду і ґрунти	14
3.4. Впливи лісозахисних, природоохоронних і інших заходів	15
4. Вплив шкідників і хвороб лісу, несприятливих кліматичних факторів, пожеж, тощо на екологічний стан лісів	15
4.1. Моніторинг лісових пожеж та їх динаміка за останні роки	16
5. Заходи з пом'якшення негативного впливу на довкілля лісгосподарської діяльності	20
6. Моніторинг параметрів лісового фонду (стан та динаміка земель лісгосподарського призначення, середня зміна запасів деревини, середні таксаційні показники, породна і вікова структура тощо)	21
7. Моніторинг соціальних впливів господарської діяльності та динаміка соціальних характеристик на підприємстві	25
8. Охорона праці	28
9. Економічна ефективність лісозаготівельної діяльності та загальні витрати на ведення лісового господарства	29
10. Особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ)	30
10.1 Результати моніторингу ОЦЗЛ	31
10.2 Структура лісів природно-заповідного фонду та моніторинг їх стану	36
10.3 Моніторинг заходів, спрямованих на підтримку і поліпшення ознак ЛВПЦ та ефективності їх проведення	44
11. Моніторинг лісів 1 рівня	47
12. Моніторинг мисливської фауни та біотехнічних заходів	48
13. Рідкісні та зникаючі види флори і фауни взяті під охорону, в тому числі види занесені до Червоної книги України	50

Загальна характеристика ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК»

Звіт для громадськості по моніторингу господарської діяльності і особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) по ДП«Новоград-Волинський лісгосп АПК», підготовлений спеціалістами лісгосподарського відділу у відповідності з вимогами Стандарту ООО «Лісова сертифікація» за схемою Лісової Опікунської Ради (FSC).

Керівництво та адреса підприємства:

Директор	<i>Яремчук Сергій Казимирович</i>
Головний лісничий	<i>Костенко Леонід Миколайович</i>
Адреса підприємства	<i>11705, м.Новоград-Волинський, вул. Потапова, 9, Новоград-Волинського р-ну, Житомирської області</i>
E-mail	<i>dpnlapk@ukr.net</i>
Тел:	<i>(04141) 3-73-59,</i>

ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО «НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ ЛІСГОСП АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ» Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» (скорочено ДП«Новоград-Волинський лісгосп АПК»), розташоване в західній частині Житомирської області на території Новоград-Волинського адміністративного району. Лісгосп був організований в 2000 році на базі колективних сільськогосподарських підприємств кооперативів, акціонерних товариств, що реформувались, площею 12919 га.

Загальна площа лісгоспу (станом на 01.01.2019р) - **12919га**.

Розташований на території 1-го району Житомирської області, а саме:

Новоград-Волинський район (12919га):

- Новоград-Волинське лісництво – 6493 га;
- Городницьке лісництво – 6426 га;

Таблиця 1.

Віднесення лісів до місцевих органів влади.

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Новоград-Волинський район			
Городницька селищна об'єднана територіальна громада	Городницьке	1,2,3-7,8-15,16,17-33,69,70	2901,4
Чижівська сільська об'єднана територіальна громада	Городницьке	34-44,45-51,52,53,54,55-59,60-68,71	3524,6
Разом:			6426,0
Піщівська сільська об'єднана територіальна громада	Новоград-Волинське	1,2,3,4,5,6,28,29,86,103	666,5
Брониківська сільська об'єднана територіальна громада	Новоград-Волинське	11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,45,46,47,48, 51,52,53,66,67,68,69,70,71, 72,73,74,75,76,77,80,81,82,83,84,87,94,98,99	2945,9
Стрийська сільська об'єднана територіальна громада	Новоград-Волинське	36,37,38,39,40,41,59,60,61,62,63,64,65,92,97	891,0
Новоград-Волинська міська об'єднана територіальна громада	Новоград-Волинське	35,90,91	119,8
Несолонська сільська рада	Новоград-Волинське	23,24,25,26,27,49,50	692,0
Гульська сільська рада	Новоград-Волинське	42,43,44,93	232,0
Пилиповицька сільська рада	Новоград-Волинське	8,9,85	172,6
Наталівська сільська рада	Новоград-Волинське	10	15,6
Чижівська сільська об'єднана територіальна громада	Новоград-Волинське	78,79	150,0

Великогорбашівська сільська рада	Новоград-Волинське	55,95,102	57,3
Великомолодьківська сільська рада	Новоград-Волинське	30,31,32,33,88	162,0
Тернівська сільська рада	Новоград-Волинське	56	40,0
Дідовицька сільська рада	Новоград-Волинське	7,100	20,0
Ярунська сільська рада	Новоград-Волинське	34,89,101	172,0
Орепівська сільська рада	Новоград-Волинське	57	66,7
Колодянська сільська рада	Новоград-Волинське	58,96	41,6
Жолобненська сільська рада	Новоград-Волинське	54,104	48,0
Разом:			6493,0
ВСЬОГО:			12919,0

По відношенню до минулого 2019 року площа лісгоспу не змінилась.

Згідно лісорослинного районування України територія підприємства відноситься до лісорослинної зони Полісся.

Клімат помірно-континентальний. Середньорічна температура повітря +6,6 С., кількість опадів 557 мм, тривалість вегетаційного періоду 225 днів. Переважають вітри: взимку – південно західні, весною – північно західні, влітку – північно-західні, восени – північно-західні, швидкість яких 1-3 м/сек.

Головне завдання підприємства - відтворення і збереження лісів, та покращення їх корисних властивостей для людей.

Діяльність підприємства базується на екологічно-орієнтованих принципах лісового господарства та невиснажливого, безперервного і постійного лісокористування, а саме:

- збереження лісів високої природоохоронної цінності;
- збереження біотичного різноманіття;
- посилення водоохоронних, захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів;
- проведення рубок, які відповідають екології лісу та мінімізації негативного впливу на довкілля під час лісозаготівель;
- охорона лісів від пожеж та незаконних рубок, захист шкідників та хвороб;

Безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісових ресурсів передбачає планомірне задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції, розширене відтворення, поліпшення породного складу і якості лісів, підвищення їх продуктивності, збереження біологічного різноманіття.

Характеристика земель лісового фонду ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» по матеріалах базового лісовпорядкування 2016 року.

Загальна площа – **12919 га.**

із них лісові землі – 12566,8 га, або 97,0 %

в.т.ч. вкриті лісовою рослинністю землі – 11667,3 га, або 92,0 % від лісових земель.

Детальна характеристика лісового фонду підприємства та моніторинг основних таксаційних показників приводяться в пункті 1.3 даного Звіту.

1. Об'єкти і види моніторингу на підприємстві.

Згідно вимог критеріїв 8.2, 8.4, 8.5, 9.4 стандарту ООО «Лісова сертифікація» за схемою Лісової Опікунської Ради (FSC), у відповідності з процедурою моніторингу ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК», щорічно проводить моніторинг лісгосподарської діяльності по показниках, наведених в таблиці 2.

Таблиця 2

Об'єкти і види моніторингу, проведені в ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК», за 2019 рік.

Об'єкт моніторингу	Хто проводив	Документ, яким керується виконавець моніторингу	Перелік документів, які підтверджують проведення моніторингу за 2018р.
1	2	3	4
1. Проведені спеціалістами ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК»			
1.1. Лісгосподарські заходи та їх вплив на довкілля.	Спеціалісти лісгосподарського відділу, бухгалтерія	Річний звіт про виконання виробничого плану по лісовому господарству	Статистична звітність. Форма №10-ЛГ за січень-грудень 2019р. № 3- ЛГ річна
1.2. Облік лісових ресурсів, які вилучаються з лісу у виді лісової продукції	Спеціалісти лісгосподарського відділу, інженер лісозаготівель, лісничі	Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння, деревообробки на підприємствах Держкомлісгоспу України	Акти приймання – здачі робіт, Акти обстеження місць заготівлі деревини. Ф №10-ЛГ, матеріали безперервного лісовпорядкування
1.3. За зміною параметрів лісового фонду (стан та динаміка земель л.г. призначення, середня зміна запасу, середні таксаційні показники, породна і вікова структура тощо)	Спеціалісти лісгосподарського відділу	Процедура моніторингу за зміною параметрів лісового фонду	Матеріали базового та безперервного лісовпорядкувань,
1.4. Лісовідновлення	«-«	Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів. 2009	Форми 10-ЛГ, матеріали технічного приймання і інвентаризації, матеріали лісовпорядкування
1.5. Інтродуктовані та інвазійні види	Спеціалісти лісгосподарського відділу	Процедура моніторингу, наукові дослідження	Матеріали базового і безперервного лісовпорядкувань, матеріали технічного приймання
1.6. Захист і охорона лісів, в тому числі обсяги незаконно заготовленої деревини і інші види не законної діяльності на території лісгоспу	«-«	Лісовий кодекс України, Правила пожежної безпеки в лісах України. Інструкція з оформлення органами Держкомлісгоспу України матеріалів про адміністративні правопорушення, Київ 2010	Форми 10-ЛГ, 1-АП річний звіт по підприємству,

1.7. Охорона праці та динаміка соціальних характеристик на підприємстві	інженер з ОП Відділ кадрів	Закон України про охорону праці Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження «Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання, (Інструкція Держлісагенства України)	Накази по підприємству, Форми: 7-ТНВ, 1-ПВ Стат. Ф.6-ПВ Річний звіт по роботі з кадрами
1.8. Ефективність лісозаготівельної діяльності та витрати на проведення заходів по охороні, захисту, відтворенні лісів і екологічних заходах	Спеціалісти лісгоспу	Методичні рекомендації, з формування собівартості продукції, Київ-2013.	Річний звіт по підприємству
1.9. Особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ), їх стан та оцінка ефективності проведених в них господарських заходів	Спеціалісти лісогосподарського відділу та зацікавлені сторони	Процедура №5	Матеріали лісовпорядкування, Протоколи громадських обговорень (слухань), Акти обстеження, Звіти.
2. Проведені спеціалістами підприємства разом з іншими зацікавленими сторонами			
2.1 Загальний стан лісів на постійних пунктах спостереження - моніторингових пробних ділянках.	Лісовпорядкування, спеціалісти лісогосподарського відділу	Методичні рекомендації з моніторингу лісів України І рівня (Харків -2009)	Матеріали лісовпорядкування, Польові картки моніторингу
2.2. Санітарний стан лісів та заходи по його покращенню.	Спеціалісти Київлісозахисту, лісовпорядники, спеціалісти лісогосподарського відділу, громадськість	Санітарні правила в лісах України	Акти лісопатологічного обстеження, плани санітарно – оздоровчих заходів, Книга обліку шкідників та хвороб лісу, річний звіт «Санітарний огляд лісів», Ф.10ЛГ
2.3. Моніторинг мисливської фауни	Спеціалісти лісогосподарського відділу та зацікавлені сторони (керівники мисливських господарств)		
2.4. Рідкісні та зникаючі види флори і фауни.	Спеціалісти лісогосподарського відділу та зацікавлені сторони (орнітологи, ботаніки і інші)	Процедура №6	Матеріали лісовпорядкування, Книга обліку Червонокнижних видів рослин і тварин.
2.5. Вплив господарської діяльності на соціальний стан місцевого населення	Спеціалісти лісгоспу, Громадськість.	Податковий кодекс України.	Річний звіт по підприємству
2.6. Вплив господарської діяльності на довкілля	Спеціалісти лісгоспу, Громадськість.	Інструкція з оцінки можливого соціального та екологічного впливу	Річний звіт по підприємству, Акти ОВНС, Протоколи

		лісогосподарських заходів на довкілля.	обговорень та інша інформація.
3. Перевірки контролюючими органами дотримання чинного законодавства підприємством та його структурними підрозділами.			
3.1. Перевірка підрозділів підприємства та підприємців, якості виконаних робіт	Головний лісничий, спеціалісти лісогосподарського відділу, лісничі	Діючі нормативні акти	Акт перевірки, Акт ОВНС, Акт огляду місць заготівлі деревини, Акт технічного приймання лісових культур.

Вся діяльність підприємства розглядається як моніторинг, тобто це система регулярних спостережень діяльності підприємства, збирання та аналіз інформації про параметри та стан лісових ресурсів і їх використання, обсяги робіт, а також висновки щодо екологічного і соціального впливу діяльності підприємства на довкілля.

2. Перелік основних видів лісогосподарських заходів та моніторинг їх обсягів

Таблиця 3

Обсяги запланованих та виконаних лісогосподарських заходів в 2019 році.

Господарчий захід	Од. вим.	Середньо-річні за 2016-2019 роки	Щорічний обсяг заходів згідно лісовпорядкування	Факт. за 2018р.	2019 рік		
					План	Факт.	% виконання плану
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Відновлення лісів							
Садіння і висівання лісу	га	101	54,8	84	91	92,9	102,1
Природне поновлення	га	27,8	52,5	30,3	40	40,8	102,0
Доповнення лісових культур	га	131,1	31	122,1	100	147,7	147,7
Вирощ. сіянців	тис.шт	220	200	258,1	250	146,1	58,4
2. Рубки головного користування (запас тис.м3 – ліквідна деревина), колонка 7 – фактичний							
Хвойні – сосна	га	10,2	13,8	8,0	5,8	5,8	100
	тис.м3	2,26	3,26	1,98	1,45	1,45	100
Твердолист. - разом	га	7,4	10,1	5,6	1,9	1,9	100
	тис.м3	1,09	1,93	0,94	0,41	0,41	100
Мягколистяні - разом	га	71,3	109,9	34,8	64,4	64,4	100
	тис.м3	12,33	17,85	6,62	12,04	12,04	100
Всього факт.вихід:	га	88,9	133,8	48,4	72,1	72,1	100
	тис.м3	15,68	23,04	9,54	13,90	13,90	100
В т.ч. поступові рубки	га	-	-	-	-	-	-
	тис.м3	-	-	-	-	-	-
Крім того суц. сан. в рахунок головного користав. (пристиглі)	га	-	-	-	-	-	-
	тис.м3	-	-	-	-	-	-
3. Рубки формування та оздоровлення лісів (тис.м3 – загальний запас деревини)							
Рубки догляду:							
Освітлення	га	8,3	14,2	10,8	11,0	11,2	101,8
	тис.м3	0,04	0,04	0,05	0,03	0,04	133,3
Прочищення	га	4,3	0,6	7,7	7,0	8,2	117,1
	тис.м3	0,03	0,01	0,05	0,05	0,05	100
Проріджування	га	13,0	14,1	14,2	17,0	17,0	100
	тис.м3	0,23	0,35	0,14	0,24	0,26	108,3

Прохідні рубки	га	16,1	13,4	13,8	22,0	22,5	102,3
	тис.м3	0,39	0,29	0,25	0,55	0,59	107,3
Вибіркові санітарні рубки	га	815,7	821,7	723,1	530,0	582,7	109,9
	тис.м3	12,10	9,69	10,67	8,85	9,67	109,3
Суцільні санітарні рубки	га	94,1	62,1	84,8	65,0	78,7	121,1
	тис.м3	16,42	11,09	12,74	12,18	14,86	122
Інші рубки, пов'язані з л.г.	га	44,8	16,1	-	-	-	-
	тис.м3	0,19	0,16	-	-	-	-
Інші заходи не пов'язані з веденням л.г.	га	6,9	7,4	-	2,5	2,6	104
	тис.м3	0,22	74	-	0,11	0,16	145,5
4. Охорона лісу від пожеж							
Влаштування мін. смуг	км	305,6	50	263	200	212,5	106,3
Догляд за смугами	км	295,4	120	351,7	200	228	114
Утримання пож. станцій, зв'язку та ремонт облад.	тис. грн.	-	-	-	30	-	-
Утримання тим. пож. наглядачів	тис. грн.	62,8	-	66,6	130	84	64,6
Гасіння лісових пожеж	тис. грн.	-	-	-	-	-	-
5. Боротьба з шкідниками та хворобами лісу							
Лісопатологічне обстеження	га	5400	3000	5400	5400	5400	100
Грунтові розкопки	ям	100	50	100	100	100	100
Всього витрат на лісозахист	тис. грн	78,8	-	82,5	92	144,4	157

Вище приведені дані щодо виконання в 2019 році основних лісогосподарських заходів свідчать про наступне:

1. Заплановані заходи виконані, а по деяких видах перевиконані.
2. Лісовідновні роботи проведені на більшій площі ніж планувало лісовпорядкування та підприємство за рахунок заліснення зрубів, які виникли в результаті суцільних санітарних рубок, а також створення лісових культур на лісосіках поточного року. Фактичні обсяги доповнення, які на 47,7 % більші ніж планувались, обумовлені значним відпадом із-за несприятливих погодних умов літа 2019 року і пошкодження шкідниками.
3. Щорічні обсяги отриманої деревини в результаті проведення рубок головного користування знаходяться в межах розрахункової лісосіки. В розрізі господарських секцій переважають м'яколистяні лісосіки, які протягом року додатково виявляли, що потребують позачергової рубки за станом в рахунок інших господарських секцій в межах щорічного користування. Діюча розрахункова лісосіка затверджена Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України за №9-аг від 09.08.2016 року в обсязі 23,04 тис.м3 ліквідної деревини.
4. Обсяги рубок формування та оздоровлення лісів, в цілому, перевиконано. В зв'язку із зменшенням всихання дерев внаслідок їх пошкодження короїдами, при плануванні заходів, було прийнято рішення про зменшення площі санітарних рубок (25%) по відношенню до проекту лісовпорядкування. Зросла інтенсивність проведення догляду. Обсяги санітарних рубок та їх інтенсивність встановлені і проведені згідно матеріалів лісопатологічного обстеження.
5. Заходи по охороні лісів від пожеж проводяться у відповідності до Проекту лісовпорядкування.

6. Загальні витрати на лісозахист збільшилися по відношенню до запланованих на 57%, а в порівнянні з витратами минулого року на 75%. Збільшення витрат, в основному на детальне лісопатологічне обстеження, зумовлено необхідністю протистояти поширенню шкідників лісу, зокрема верхівковому, шестиізубому і іншим короїдам, які призвели до суцільного всихання деревостанів на площі 79 га та часткового на площі 583 га. По наших спостереженнях і прогнозах поширення шкідників призупиняється.

3. Моніторинг впливу господарської діяльності підприємства на довкілля:

3.1. Лісовідновні заходи.

17% вкритих лісовою рослинністю земель Новоград-Волинського лісгоспу АПК - це ліси штучного походження.

Загальна площа лісових культур станом на 01.01.2019 року становить 1910,1 га, або 17,1% від вкритих лісовою рослинністю земель. Крім цього 646,0 га – незімкнуті лісові культури.

Дані моніторингу показників лісовідновних заходів проведених в 2018 і 2019 роках надаються в таблиці 4.

Таблиця 4

Моніторинг показників лісовідновних заходів

№ пп	Показники	Рік провед. заходів	Тип лісор. умов або клас якості	Лісовідновні заходи, га, (%)				Перевід у вкриті, га	
				Голов- на порода	природне поновлення	лісові культ.	в т.ч. з ІВ	поно- влення	лісові культ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Результати діяльності з відновлення лісу	2018	х	СЗ Дз Бп Влч Яз Ос Разом:	- - 6(21) 21(71) 2(6) 1(2) 30(100)	35(42) 8(10) 34(40) 5(6) 2(2) - 84(100)	-		
		2019	х	СЗ Дз Бп Мдс Влч Ос Гз Разом:	- - 24(39) - 27(44) 6(10) 4(7) 61(100)	75(81) 4(4) 13(14) 1(1) - - - 93(100)	-		
2	Екологічна відповідність: - лісорослинним умовам (в колонках 6-10 перед площею + відповідають, - не відповідають)	2018	В2 «-« В3 «-« В4 «-« В5 С2 «-« С3 «-« «-« «-« «-« С4 «-« «-« С5	Сз Бп Сз Бп Сз Бп Дз Сз Дз СЗ Бп Яз Влч Ос Бп Влч Яз Влч	- - - +1(3) - - +1(3) - - - - +4(14) +1(3) +6(20) +1(3) - +14(48) +1(3) +1(3)	+4(5) - +1(1) - - - +2(2) +5(6) +6(7) +25(30) +32(39) +2(2) - - +2(2) +3(4) - +2(2)	-		

				Разом:	+30(100)	+84(100)			
		2019	A2	Сз	-	+1(1)	-		
			«-«	Бп	-	+1(1)			
			B2	Сз	-	+32(34)			
			«-«	Бп	+2(3)	+12(13)			
			B3	Сз	-	+9(10)			
			«-«	Бп	+1(2)	-			
			B4	Бп	+2(3)	-			
			B5	Бп	+2(3)	-			
			C2	С3	-	+12(13)			
			«-«	Мде	-	+1(1)			
			«-«	Дз	-	+1(1)			
			«-«	Гз	+4(6)	-			
			C3	Дз	-	+2(2)			
			«-«	Сз	-	+20(22)			
			«-«	Влч	+4(6)	-			
			«-«	Бп	+8(13)	-			
			«-«	Ос	+5(8)	-			
			C4	Дз	-	+1(1)			
			«-«	Влч	+20(34)	-			
			«-«	Бп	+9(15)	-			
			«-«	Ос	+1(2)	-			
			C5	Влч	+3(5)	-			
			ДЗ	Сз	-	+1(1)			
			Разом:		61(100)	93(100)			
	- корінному видовому складу + відповідають, - не відповідають	2018	х	Сз,Влч Бп, Дз Разом:	+28(93) -2(7) 53(100)	+82(98) -2(2) 84(100)	-		
	+ відповідають - не відповідають	2019	х	Сз,Влч Бп,Дз Разом:	+48(79) -13(21) 61(100)	+89(96) -4(4) 93(100)	-		
	- цілям ведення господарства + відповідають, - не відповідають	2018	х		+30(100)	+84(100)	-	+214(100)	+100(100)
		2019	х		+61(100)	+93(100)	-	+62(100)	+105(100)
3	Якість культур та природного відновлення	2018	1 клас 2 клас 3 клас		- 28(93) 2(7)	13(15) 25(30) 46(55)	-	99(46) 115(54) -	16(16) 29(29) 55(55)
		2019	1 клас 2 клас 3 клас		- - 61(100)	26(28) 34(37) 33(35)	-	26(42) 36(58) -	19(18) 31(30) 55(52)

Примітка: Колонка 9: ІВ - інтродуковані види. Скорочена назва головних порід: Сз – сосна звичайна, Дз – дуб звичайний, Бп – береза повисла, Влч – вільха чорна, Ос – осика, Яз – ясен звичайний, Мде – модрина європейська, Гз – граб звичайний.

Довідки:

1. Для відновлення лісу використовувались види дерев, що добре адаптовані до лісорослинних умов підприємства.
2. Чужорідні види не використовувались, тому інвазійні негативні впливи відсутні.
3. Генетично модифіковані організми не використовувались.
4. Добрива не застосовувались.
5. Пестициди не застосовувались.

Проведені лісовідновні заходи створюють позитивну динаміку лісового фонду, зменшуючи площу не вкритих лісовою рослинністю земель, що дозволяє знизити негативний вплив рубок лісу, шкідників, вітровалів, сніголамів та інших.

Дані таблиці 4 свідчать про те, що екологічна відповідність лісорослинним умовам проведених лісовідновних заходів, стовідсоткова.

Ділянки лісових культур, які не відповідають корінному видовому складу, в основному, створені: на зрубках суцільних санітарних рубок загиблих соснових деревостанів в осередках кореневої губки з метою проведення «сівозміни», в чистих соснових деревостанах в якості протипожежних бар'єрів, в рекреаційних та захисних лісах для соціальних цілей. На ділянках сприяння і природного поновлення рубками догляду будуть формуватись насадження корінних типів лісу.

Оцінка лісовідновних заходів надається при осінній інвентаризації лісових культур та природного відновлення. Критерії оцінки, основними показниками яких є відповідність насаджень проекту і цільовому призначенню, приживлюваність, стан та інші показники, приведені в додатках № 4, 7 і 8 до Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів.

Лісовідновні роботи ведуться у відповідності з Правилами відтворення лісів, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03. 2007 року № 303.

Основним способом лісовідновлення є створення лісових культур (2018р. - 74%, 2019р. - 60%). Лісові культури створюються згідно проектів лісових культур. Сприяння природному поновленню шляхом рихлення поверхні землі і підсіву насіння у відповідності до проектів природного поновлення, на ділянках, де є сприятливі умови для лісовідновлення.

Щорічно проводиться інвентаризація 1-3-річних та атестація не переведених у вкриті лісовою рослинністю землі лісових культур, результати яких оформляються у відповідності з Інструкцією з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затвердженої наказом Держкомлісгоспу від 19.08.2010 року № 26.

3.1.1. Інтродуктовані та інвазійні види.

Інтродуценти, це види рослин, які в природних умовах тут не зростали, а в минулі часи були штучно переміщені за межі свого ареалу і успішно укорінилися в наших лісах. До них відносяться: модрина європейська(МДЕ), дуб червоний (ДЧР), акація біла(АКБ), тополя чорна (ТЧ), тополя канадська (ТК) і інші.

В таблиці 5 приводяться площі інтродуцентів, які в минулому вводились в лісові культури і враховані при базовому лісовпорядкуванні 2014 року, а також результати їх моніторингу станом на початок 2019 року.

Таблиця 5

Результати моніторингу інтродуцентів

Назва інтраду-цента	Лісни-цтво	Площа інтродуцентів станом на 01.01.2015р., га				Площа інтродуцентів станом на 01.01.2019р., га				Динаміка площ
		Загаль-на	В тому числі за кількістю:			Загаль-на	В тому числі за кількістю:			
			де вони є панівною породою (51% і більше)	Серед. к-сть (від 6% до 50%)	Мала (до 5%)		де вони є панівною породою (51% і більше)	Серед. к-сть (від 6% до 50%)	Мала (до 5%)	
Модри-на європ.	Городн.	1,4	1,0	0,4	-	1,8	1,4	0,4	-	0,4
	Н.-Вол.	-	-	-	-	4,8	3,5	1,3	-	4,8
Разом:		1,4	1,0	0,4	-	6,6	4,9	1,7	-	5,2
Дуб черв.	Городн.	23,1	5,5	17,6	-	25,0	7,4	17,6	-	1,9
	Н.-Вол.	0,6	-	0,6	-	1,6	1,0	0,6	-	1,0
Разом:		23,7	5,5	18,2	-	26,6	8,4	18,2	-	2,9
Акація біла	Городн.	3,5	2,5	1,0	-	3,5	2,5	1,0	-	-
	Н.-Вол.	51,8	17,8	34,0	-	51,8	17,8	34,0	-	-
Разом:		55,3	20,3	35,0	-	55,3	20,3	35,0	-	-
Тополя чорна	Городн.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Н.-Вол.	13,4	4,0	9,4	-	13,4	4,0	9,4	-	-
Разом:		13,4	4,0	9,4	-	13,4	4,0	9,4	-	-

Тополя	Городн.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
канад.	Н.-Вол.	8,5	-	8,5	-	8,5	-	8,5	-	-
Разом:		8,5	-	8,5	-	8,5	-	8,5	-	-
Всього:		102,3	30,8	71,5	-	110,4	37,6	72,8	-	8,1

Інтродуктовані види дерев і чагарників на території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» при лісовпорядкуванні 2014р. були виявлені на площі 102,3 га, що становить 0,9% від площі вкритих лісовою рослинністю земель. Із них на площі 30,8га (0,3%) вони є панівними породами. Переважають дуб червоний (19%) і акація біла (66%).

За результатами моніторингу станом на 01.01.2019 року площа насаджень з присутністю інтродуцентів збільшилася на 8,1 га за рахунок збільшення лісових культур дуба червоного та модрина європейської.

Лісові культури дуба червоного (його ще називають північний або бореальний), де він є панівною породою створені на площі 37,6 га. Дерев дуба червоного, посадженого в багатих лісорослинних умовах(С2, С3) швидко ростуть і створюють конкуренцію корінним породам, місцями витісняючи їх зі складу насаджень. При цьому дуб червоний пригнічує сосну звичайну.

Дуб червоний має чудову текстуру деревини, але в даний час значним попитом вона не користується.

Одні з найстаріших культур акації білої, які були створені в 1946 році, знаходяться у кварталі 86 (вид.1) Новоград-Волинського лісництва . Культури, створені в свіжих сугрудах, у віці 68 років мають висоту 20 м і діаметр 24 см.. Акацієві насадження, площа яких по панівній породі рахується 20,3 га, мають соціальне значення для місцевих громад і віднесені до особливо захисних лісових ділянок, як медоноси.

Найменше пошкодження кореневої системи акації білої викликає появу величезної кількості паростків. Ця здатність призводить до того, що при вирубці деревостанів у складі яких була навіть незначна кількість акації та створенні лісових культур з головними породами сосна, дуб, домінує акація біла.

По результатах моніторингу інтродуцентів на території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК», було встановлено, що ці види:

- стійкі до кліматичних умов,
- стійкі до спалахів шкідників і хвороб лісу,
- в певних типах лісорослинних умов не є конкурентами корінним породам,
- не є інвазійними.

Застосування інтродуцентів на території підприємства не призвело до негативних лісівничо-екологічних наслідків.

В 2015-2018 роках лісові культури, де головною породою є інтродуктовані види, створювались на площі 8,1 га.

Інвазійні види рослин,

Інвазійний вид, це чужинний вид, що став шкідливим у зв'язку з тим, що агресивно розростається, нестримно розширюється та заміщує аборигенні рослини і становить загрозу природному біорізноманіттю та природним середовищам існування. Призводить до зміни природних середовищ, або їх деградації.

Інвазійних видів деревних рослин в межах лісового фонду ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» не виявлено.

Із інвазійних трав'янистих рослин, поза межами лісового фонду, вздовж залізниці зустрічається золотушник канадський і амброзія звичайна.

Інтродуктованих та інвазійних видів тварин на території підприємства не встановлено.

Види карантинних організмів (кліщів, комах, хвороб рослин тощо) відсутніх в Україні (А-1) і карантинних організмів обмежено поширених в Україні (А-2) надаються в **Переліку регульованих шкідливих організмів**, затвердженому Наказом Міністерства аграрної політики України від 04.08.2010р. № 467.

3.2. Вплив на довкілля заготівлі та вилучення деревини від рубок головного користування, рубок формування та оздоровлення лісів і інших рубок.

Обсяги вилучення деревини за 2018 та 2019 роки по видах рубок в порівнянні з розподілом вкритих лісовою рослинністю земель (ВЛРЗ) по групах віку (площі і запаси) приводяться в наступній таблиці

Таблиця 6

Обсяги вилученої деревини при проведенні господарських заходів за 2018 і 2019 роки.

№ пп	Показники	Рік моні- тор	Види рубок (загальний запас заготовленої деревини, тис.м3)				ВЛРЗ Групи віку	Деревостани у віці заходів		% вилучення	
			суцільні		вибіркові			Пло- ща, га	За- пас, тис.м 3	пло- ща	за- пас
			Пл. га	Запас, тис.м3	Пл. га	Запас, тис.м3					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Обсяги вилученої деревини											
1	Рубки головного користування	2018	48	9,54	X	X	стиг- лі	2147	398,0	2,2	2,4
		2019	72	13,9			«-«	1877	371,5	3,8	3,7
2	Рубки догляду (РД) Освітлення	2018	-	-	11	0,05	Моло дняки			-	
		2019			11	0,04					
	Прочищення	2018			8	0,05	1гр.	547	9,8		1,0
		2019			8	0,05	1гр.	601	19,4		0,5
	Проріджування	2018			14	0,14	2гр.	599	63,8		0,2
		2019			17	0,26	2гр.	570	62,4		0,4
	Прохідні рубки	2018			14	0,25	Серед ньові кові	4805	1027,1		-
		2019			23	0,59		4544	1066,3		0,1
	Разом РД	2018			47	0,49			1100,7		-
		2019			59	0,94			1148,1		0,1
3	Санітарні рубки: суцільні	2018	85	12,74	X	X	Серед			1,0	0,7
		2019	79	14,86			«-«			1,0	0,8
	вибіркові	2018	X	X	723	10,67	Прис- тиг. «-«	8374	1799,8		0,6
		2019			583	9,67		8099	1904,6		0,5
4	Інші рубки пов'язані зх. л.г.	2018			-	-	різні				
		2019			-	-					
5	Інші рубки не пов'язані з л.г. (під ЛЕМ)	2018 2019	- 3	- 0,16			різні				

Разом рубок:	2018	133	22,28	770	11,16		11667	2271,5	1,1	1,5
Разом рубок:	2019	154	28,92	642	10,61		11147	2357,9	1,4	1,7

Примітка:

1. Відсоток вилучення по запасу (колонка 12) – без урахування сухостійної деревини, визначеної лісовпорядкуванням.
2. Відсоток вилучення лісової продукції від проведення вибіркового санітарних рубок визначено від сумарних даних площ і запасів пристигаючих та середньовікових насаджень.
3. ЛЕМ – лінія електромереж.

В 2019 році заходи пов'язані з вилученням деревини проведено на площі 796 га, при цьому вилучено 39,53 тис.м3 деревини.

Загальний середній приріст деревини (по наших розрахунках 245,85 тис.м3) в 2017 р. використано на 76 %, в 2018 – на 72 %.

Рубки головного користування: суцільні вузько лісосічні та суцільні ділянкові в 2019 році були проведені на площі 72 га, зрубано 51 ділянку (в 2018 р. -48 га , зрубано 47 діл.). Середня площа зрубу - 1,4 га (в 2018 р. – 1,0 га).

В 2019 році було зрубано 148 ділянок суцільних санітарних рубок середньою площею 0,5 га. (в 2018р. відповідно - 154 шт., 0,6 га).

При проведенні огляду місць заготівлі деревини, порушень щодо дотримання площ і ширини лісосік, термінів примикання і інших порушень не виявлено, про що свідчать Акти огляду місць заготівлі деревини, які зберігаються на підприємстві.

Оцінка потенційного негативного впливу на довкілля проводиться відповідальними особами перед початком робіт, до складання технологічних карт розробки лісосік.

Оцінка фактичного негативного впливу проведених заходів виконується при натурному огляді місць заготівлі деревини, а результати огляду фіксуються в Актах оцінки впливу ОВНС.

Критерії оцінки:

- 1 -**несуттєві** (до 15% зони впливу, величина негативних впливів оцінена як незначна, в Акті нема зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення лісгосподарських заходів);
- 2 -**незначні** (до 30% зони впливу, величина негативних впливів оцінюється як можлива, але значних витратних заходів з запобігання або зменшенню впливів не передбачено, в Акті мало значних зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу);
- 3 -**значні** (31% і більше зони впливу, величина негативних впливів була оцінена як значна, в акті є значні зауваження, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу).

Таблиця 6а

Результати оцінки впливу на довкілля лісозаготівель та вилучення деревини за 2018-19 роки

№ пп	Вид впливу на довкілля	Рік моні- тор.	Оцінка впливу	Площі ділянок вилучення деревини				Середнє значення оцінки впливу	
				суцільні рубки		вибіркові		суцільні	вибірк.
				га	%%	га	%%		
1	На ґрунти (пошкодження і пониження їх бонітету, тощо	2018	1	121	91	701	97	1,09	1,03
			2	12	9	22	3		
		2019	1	136	90	571	98	1,10	1,02
			2	15	10	12	2		
2	На водні ресурси	2018	1	130	98	723	100	1,02	1,0
			2	3	2	-	-		
		2019	1	149	99	583	100	1,01	1,0
			2	2	1	-	-		
3	На рослинність (зміна видового різноманіття)	2018	1	-	-	716	99	-	1,01
			2	133	100	7	1		
		2019	1	-	-	577	99	2,0	1,01
			2	151	100	6	1		
4	На диких тварин (зміна чисельності)	2018	1	133	100	723	100	1,0	1,0
		2019	1	151	100	583	100	1,0	1,0

5	На чистоту довілля і ландшафт	2018	1	133	100	723	100	1,0	1,0
		2019	1	151	100	583	100	1,0	1,0
	Середня оцінка	2018						1,22	1,01
		2019						1,22	1,0

Дані таблиці 6а свідчать, що середня оцінка впливу на довілля суцільних рубок 2018 і 2019 років становить 1,22, а вибірових 1,0 та 1,01, тобто вплив несуттєвий.

Негативних екологічних наслідків від проведення рубок головного користування, рубок догляду, санітарних рубок та інших, пов'язаних з веденням лісового господарства, при проведенні моніторингу не виявлено.

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках минулого ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозії, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, **не виявлено**.

На території підприємства відсутній фонд соснових насаджень, придатних для підсопки, та насаджень, які вийшли з підсопки.

Окрім законного вилучення деревини, лісовою охороною було виявлено 7 випадків обсягом 20,679 м³ (в 2018р. лісопорушень не було), які згідно статті 65 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» відносяться до незаконної порубки лісу. Заподіяна шкода державі 186816,47 грн. Збитки та штраф були добровільно відшкодовані на суму 5823,2 грн., інші – в судовому провадженні.

3.3. Впливи розвитку інфраструктури, транспортної та лісівничої діяльності на рідкісні та зникаючі види флори і фауни та їхні оселища, ландшафтні цінності, воду і ґрунти.

Існуюча інфраструктура відповідає сучасним вимогам, тому будівництво доріг і інших об'єктів та їх ремонт в 2019 році не проводилось.

Заходи щодо утримання, використання і ремонту доріг не призвели до негативних впливів на рідкісні та зникаючі види флори і фауни та їхні оселища, ландшафтні цінності, тощо. Впливи оцінюються як несуттєві (1).

3.4. Впливи лісозахисних, природоохоронних і інших заходів.

Позитивні впливи лісозахисних, природоохоронних і інших заходів оцінюються за п'ятибальною шкалою: 5 - відмінно, 4 – добре, 3 – задовільно, 2- погано, 1 – дуже погано.

Таблиця 7

№ пп	Показники	Рік моніторингу	Од. виміру	Обсяг	Оцінка	Примітка
1	2	3	4	5	6	7
1	Комплекс заходів з охорони лісу від пожеж					
1.1	Збереження лісів від пожеж	2018 2019	га лісових земель	12919 12919	4 5	
2	Комплекс заходів боротьби з шкідниками і хворобами лісу					
2.1	Покращення санітарного стану лісів	2018 2019	га га	836 701	4 3	
3	Природоохоронні заходи					
3.1	Збереження біорізноманіття при проведенні рубок головного користування	2018 2019	га га	48 72	3 3	
3.2	Виготовлення і розвішування штучних гніздівель для птахів	2018 2019	шт. шт.	300 300	3 3	

На заходи з охорони лісів від пожеж в 2019 році використано 207,8 тис. грн. (в 2018 – 190,6 тис.грн.). Незважаючи на високий клас пожежної безпеки на території лісового фонду пожежі не були допущені. Оцінка відмінно.

В результаті проведення санітарно-оздоровчих заходів та рубок догляду покращився санітарний стан насаджень. Оцінка задовільно.

З метою збереження біорізноманіття, при відводі і таксації ділянок рубок головного користування фарбою вимічаються ключові об'єкти і біотопи, які при рубанні зберігаються. Так на лісосіках 2018 - 2019 років на 70% площі лісосік збережені об'єкти біорізноманіття (дерева з дуплами, гніздами, плодові, вікові дерева, мурашники, нори, тощо).

В 2018 та 2019 роках в лісах було розміщено 600 штучних гніздівель, близько 50% з яких, по даних лісової охорони, були заселені птахами (в основному шпаками). Оцінка проведенню природоохоронних заходів задовільно.

4. Впливи шкідників і хвороб лісу, диких тварин, пожеж, несприятливих кліматичних факторів, тощо на екологічний стан лісів.

Таблиця 8

Впливи шкідників і хвороб лісу, диких тварин, пожеж, тощо

№ пп	Впливи	Рік моніто- рингу	Оцінка	Вкриті лісовою рослинністю землі (ВЛРЗ)		Загиблі деревостани			Пошкоджені	
				Площа, га	Запас, тис.м3	Площа, га	Запас, тис.м3	% від ВЛРЗ	Площа, га	% від ВЛРЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Шкідники лісу (стовбурові шкідники)	2018	2	11147,3	2357,88	35	4,47	0,3	801	7,2
			3			-			801	7,2
			3			35			-	0,3
		2019	2			41	6,58	0,4	453	4,1
			3			-			453	4,1
			3			41			-	0,4
2	Хвороби лісу, із них кор. губка	2018	1	«-»		50	8,19	0,4	237	2,1
			2						71	-
			3			50			166	0,3
		2019	1			38	6,10	0,3	130	1,2
			2						39	0,4
			3			38			91	0,8
3	Дикі тварини (пошкодження)	2018	1	«-«						
			2							
4	Несприятливі кліматичні фактори, всього: в тому числі: - буревії (вітровал), - снігопади (сніголом), - посуха	2018		«-«		-	-		-	-
		2019							-	-
									-	-
									-	-
5	Пожежі (низові)	2018	3	«-«						
		2019								
	Разом:	2018				85			1038	9,3
		2019				79			583	5,2

Дані таблиці свідчать про те, що за два останні роки більше 10 відсотків вкритих лісовою рослинністю земель піддалися негативному впливу шкідників, хвороб лісу і інших чинників, із яких близько 1% загинуло.

Хімічні заходи боротьби зі шкідниками лісу не використовувались.

4.1 Моніторинг лісових пожеж.

В умовах діяльності підприємства, найбільший потенційний негативний ризик для ведення лісового господарства несуть пожежі, в зв'язку з чим, приводимо їх кількарічний моніторинг починаючи з 2017 року.

Таблиця 9

Моніторинг лісових пожеж та витрат на їх виявлення і гасіння, за останні 3 роки

Рік	Кількість випадків пожеж, шт	Площа, пройдена пожежами, га		Середня площа на 1 випадок, га	Виявлено порушників, чоловік	Утримання ПХС, радіозв'язку та тимчасових пожежних наглядців, тис.грн.		Витрати на гасіння лісових пожеж, тис. грн.		
		Разом	в тому числі верховими			Разом	в т.ч. на 1 га земель л. г. призначення	Разом	на 1 га площі пожежі	на 1 випадок
2017	-	-	-	-	-	84,0	0,007	-	-	-
2018	-	-	-	-	-	66,6	0,006	-	-	-
2019	-	-	-	-	-	84,0	0,007	-	-	-
Разом:	-	-	-	-	-	234,6	-	-	-	-
Серед. за рік:	-	-	-	-	-	78,2	0,02	-	-	-

Дані вищеприведеної таблиці свідчать про те, що пожеж в лісгоспі за приведені в таблиці роки не було. Це свідчить про своєчасний моніторинг лісових насаджень. Витрати проводились тільки на утримання тимчасових пожежних наглядців.

Ступінь пожежної небезпеки території підприємства визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдерждипроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52.

Територія характеризується 3,39 класом пожежної небезпеки, що зумовлено великою питомою вагою вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок м'яколистяних порід, що складають 54% всієї площі підприємства.

Територія лісгоспу за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними, віднесена до наземної зони охорони лісів.

Згідно наказу по лісгоспу «Про підготовку до пожежо-небезпечного періоду в лісі» обмежено доступ легкового автотранспорту в лісові масиви – шлагбаумами перекрито заїзди в ліс. Встановлена наглядна агітація (знаки, аншлаги і плакати) і 1 бігборд. Доглянуто 228 км мінсмуг. Силами лісової охорони постійно проводяться рейди по виявленню порушників правил пожежної безпеки в лісах. Проведено близько 364 рейди.

Для підвищення рівня пожежної безпеки проводиться роз'яснювальна робота серед населення щодо дотримання встановлених норм і правил пожежної в лісах. Проведено 156 лекцій і бесід, 36 виступів у ЗМІ на пожежну тематику (опубліковано 36 статей).

Щорічно складаються і затверджуються "Мобілізаційно-оперативні плани ліквідації лісових пожеж на території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК», "План заходів, спрямованих на попередження лісових пожеж", «Графік виконання заходів по санітарній очистці лісових насаджень біля автошляхів», «Заходи щодо посилення протипожежного захисту об'єктів лісгоспу у весняно-літній і зимовий періоди».

На підприємстві працює пожежно-технічна комісія, яка постійно контролює дотримання вимог стандартів, норм, правил, інструкцій, інших нормативних актів з питань пожежної безпеки, а також приписів органів держпожнадзора.

Для виконання завдань, передбачених Кодексом цивільного захисту України, Правилами пожежної безпеки в лісах України, з метою забезпечення охорони лісів від пожеж, адміністративних і виробничих приміщень, житлових будинків, споруд тощо, що розташовані на території лісового фонду, в лісгоспі створена і працює відомча пожежна охорона. До гасіння пожеж залучаються лісопожежні команди зі складу 10 членів добровільної пожежної команди лісгоспу та 45 чоловік лісової охорони. Координація всіх дій по організації роботи відомчої пожежної охорони, виявлення пожеж, їх гасіння та облік проводиться з диспетчерської головної контори.

Відпрацьована чітка взаємодія з підрозділами ДСНС, щодо своєчасної взаємодопомоги при виникненні пожеж. Погоджені та затверджені План та Інструкція про взаємодію з підрозділами ДСНС під час гасіння лісових пожеж.

Протипожежне технічне оснащення лісгоспу складає:

- пожежні автомобілі — 1 шт,
- бензопили – 3 шт,
- плуги ПКЛ-70 — 3 шт,
- ранцеві вогнегасники — 30 шт,
- лопати — 130 шт, відра пожежні - 30 шт,
- сокири — 20 шт, та ряд інших приладів, обладнання і інструментів.

В кожному лісництві та на виробничому комплексі є пункти зберігання первинних засобів пожежогасіння.

Підготовка до наступного пожежонебезпечного періоду в лісі розпочинається восени з підведення підсумків роботи за рік і планами роботи в осінньо-зимовий період по ремонтам і обслуговуванню пожежної техніки і обладнання. В лютому створюється наказ про підготовку в підрозділах лісгоспу до початку пожежоне-безпечного періоду в лісі, а в березні-квітні — про початок пожежонебезпечного періоду.

З початком пожежонебезпечного періоду в лісі заповнюється штат сезонних працівників на пожежних автомобілях. Із всіма зарахованими чи переведеними на ці роботи працівниками проводяться всі передбачені нормативними актами інструктажі з охорони праці і пожежної безпеки на робочому місці, а також тактичні навчання з виявлення лісових пожеж, передачі інформації про пожежі.

З водіями і пожежниками, а також в структурних підрозділах перед початком пожежонебезпечного періоду проводяться відповідні навчання.

5. Заходи з пом'якшення негативного впливу на довкілля лісгосподарської діяльності

При проведенні лісгосподарських заходів, на кожній ділянці були враховані і застосовані заходи з пом'якшення негативного впливу на довкілля, відображені в Актах ОВНС.

Таблиця 10

Основні заходи з пом'якшення негативних впливів лісгосподарської діяльності

Потенційні негативні впливи	Заходи з пом'якшення впливу
<i>Лісозаготівлі</i>	
Грунти:	<i>Розроблення лісосік в мокрих, сирих та дуже вологих місцях</i>

Ущільнення і пошкодження та винос поживних речовин з порушених ґрунтів. Різка збільшення температури поверхні після видалення лісового намету, висушування поверхні та знищення організмів в ґрунті. Погіршення структури ґрунту в результаті його ущільнення, зниження аерації та водопроникності до коренів.	проводиться в зимовий період. Мінімізується кількість волоків. Контролюється проведення рубок у відповідності з Картою технологічного процесу (площа з пошкодженою поверхнею ґрунту, включаючи волокни, навантажувальні майданчики, дороги тощо, не перевищує 15% площі ділянки). Не використовується заготівельна техніка вагою понад 10 тон. Навантажувальні майданчики розміщуються в легко доступних місцях біля доріг. На лісосіках з низьким рівнем поживних речовин залишаються на перегнивання порубкові залишки. Після проливних та затяжних дощів, чи після весняного танення снігу при перезволоженні верхнього шару землі, на таких ділянках лісозаготівельні роботи призупиняються.
Гідрологічні умови – вода: Збільшення поверхневого стоку в результаті погіршення інфільтрації в ґрунт та зниження водо утримуючої здатності ґрунтів на вирубках. Зміна русел водотоків, заболочення та збільшення температури води водойм, що змінює їх біологічні властивості.	При проведенні лісовпорядкування, вздовж річок і навколо водойм були виділені особливо захисні лісові ділянки, виключені із розрахунку рубок головного користування. При відводі і таксації лісосік, вздовж боліт, водойм, струмків, по руслах тимчасових водотоків спеціалістами лісгоспу виділяються ключові біотопи і об'єкти, які не підлягають вирубуванню. Трелювання і вивезення деревини через водотоки і в буферних зонах водних об'єктів не проводяться..
Рослинність: Знижується видовий склад біорізноманіття. Суцільні вирубки лісу призводять до появи на лісових ділянках бур'янів, які перешкоджають природному поновленню й створенню лісових культур.	При таксації лісосік виявляються рідкісні і зникаючі види рослин. В натурі на деревах позначається межа зростання виду з буферною зоною, тобто виділяються ключові біотопи, чи об'єкти, які не підлягають рубанню та заносяться в Карту технологічного процесу. Крім того на лісосіках залишається: життєздатний підріст, вікові дерева дуба і сосни, необхідна кількість насінних дерев, яблуня, груша, липа і інші згідно Переліку ключових біотопів і об'єктів. Переміщення лісозаготівельної техніки на лісосіках з наявністю підросту і інших дерев, які повинні бути збереженими, здійснюється лише за завчасно підготовленими маршрутами і по підготовлених волоках.
Дикі тварини: Руйнування середовищ існування, місць розмноження та міграції	Визначення середовищ існування, місць розмноження та міграції диких тварин, встановлення в них з 1 квітня по 15 червня «сезону тиші» (площа 2051,4 га). Лісогосподарські заходи з 01.04. по 15.05. 2019р. на ділянках «Сезону тиші» не проводились. Виявлення оселищ рідкісних і зникаючих видів тварин, занесених до Червоної книги України, та встановлення охоронних зон навколо них, заборонивши проведення будь-яких рубок на площі 506,6 га. Збереження дерев з дуплами, гніздами, навколо мурашників і нір. Виготовлення і розвішування штучних гніздівель. Проведення лісогосподарського заходу в безпечний сезон.
Лісовідновлення	
Вільхові і березові зруби в сирих і мокрих лісорослинних умовах на торф'яних ґрунтах. Недостатнє природне поновлення головної породи, яке вчасно не дозволяє заліснити площу.	Не застосовується вогневий метод очистки лісосік, порубкові рештки залишаються на перегнивання. Вживались заходи із сприяння природному поновленню (рихлення підстилki, підсів насіння бажаних порід).

Лісовідновлення на увігнутих і опуклих формах рельєфу шляхом створення лісових культур, де своєчасне природне поновлення неможливе	Висаджування сіянців головної породи в короткий термін після рубання. Підготовка ґрунту паралельно горизонталям. Безвідвальне рихлення ґрунту. Висаджування сіянців головної породи без підготовки ґрунту.
Забруднення довкілля	
При всіх видах робіт, забруднення довкілля паливно-мастильними матеріалами (ПММ), виробничими відходами та побутовим сміттям	Систематичний контроль. ПММ зберігається у спеціально відведеному місці, з необхідним облаштуванням і з наявністю абсорбенту. Утилізація відходів проводиться допустимими засобами.

В нормативних документах, якими підприємство керується в своїй діяльності, передбачаються ризики негативного впливу на навколишнє природне середовище і встановлено обмеження деяких показників. Наприклад: в Правилах рубок головного користування в лісах України встановлено, що при проведенні суцільної рубки в сосняках, площа лісосіки не повинна перевищувати 3,0 га, термін примикання в хвойних – 4 роки, та інші.

6. Моніторинг параметрів лісового фонду (стан та динаміка земель лісгосподарського призначення, середня зміна запасу, середні таксаційні показники, породна і вікова структура тощо).

Стан та динаміка змін у лісовому фонді підприємства приводиться у порівнянні з останнім базовим лісовпорядкуванням (2014р).

Таблиця 11

Динаміка земель лісгосподарського призначення за їх категоріями.

Показники	За даними лісовпорядкування:		Різниця		
	базового стан. на 01.01.2015р.	безперервного стан. на 01.01.2019р.	+	–	%
1	2	3	4	5	6
Загальна площа земель лісового фонду, га	12919,0	12919,0	-	-	
із них : Лісові землі	12566,8	12566,5		0,3	-
в тому числі: - вкриті лісовою рос.	11667,3	11147,3	-	520,0	-4,5
із яких лісові культури	2059,3	1910,1	-	149,2	-7,2
- не зімкнуті лісові культури	354,1	646,0	291,9	-	82,4
- лісові розсадники, плантації	0,4	2,8	2,4	-	600,0
- рідколісся і загиблі насадження	14,3	14,3	-	-	
- зруби	391,6	616,5	224,9	-	57,4
- галявини	17,5	17,5	-	-	
- біогалявини	49,8	49,9	0,1	-	0,2
- лісові шляхи, просіки, канали	71,8	72,2	0,4	-	0,6
Разом не вкритих:	899,5	1419,2	519,7	-	57,8
Нелісові землі:	352,2	352,5	0,3	-	0,9
із яких: - рілля	-	-	-	-	
- сіножаті	-	-	-	-	
-пасовища	-	-	-	-	
- води	6,1	6,1	-	-	
- болота	316,6	316,9	0,3	-	0,1
- садиби, споруди	-	-	-	-	
- траси	29,5	29,5	-	-	
- інші нелісові землі	-	-	-	-	

Дані таблиці 11 свідчать про те, що значних змін в розподілі по категоріях земель за минулі чотири роки не відбулося.

Зруби заліснені і перейшли в категорію незімкнутих лісових культур.

Незначні зміни відбулися також в результаті уточнення площ ділянок окремих категорій при проведенні інструментальної координатної зйомки.

Таблиця 12

Моніторинг динаміки породної структури деревостанів.

Панівна порода (скорочено), господарство	Базове лісовпорядкування 01.01.2015 р.		Безперервне лісовпорядкування 01.01.2019		Зміна породного складу, %
	площа, га	%	площа, га	%	
Сосна (Сз)	3636,3	31,2	3336,4	30,0	-8,2
Ялина (Ялз)	28,0	0,2	26,9	0,2	-3,9
Модрина (Мде)	-	-	1,0	-	
Разом хвойних	3664,3	31,4	3364,3	30,2	-8,2
Дуб (Дз)	1090,1	9,3	1119,2	10,1	2,7
Граб (Гз)	340,2	2,9	327,4	2,9	-3,8
Ясен (Яз)	287,0	2,5	262,7	2,4	-8,5
Клен (Клг)	5,2	-	5,2	-	
В'яз (Взш)	5,0	-	5,0	-	
Акація (Акб)	20,3	0,2	19,0	0,2	-6,4
Раз. твердолистяних	1747,8	14,9	1738,5	15,6	-0,5
Береза (Бп)	2703,0	23,2	2620,4	23,5	-3,1
Осика (Ос)	371,6	3,2	392,2	3,5	5,5
Вільха (Влч)	3131,0	26,8	2975,7	26,7	-5,0
Липа (Лпд)	19,8	0,2	26,4	0,2	33,3
Тополя (Тч)	7,6	0,1	7,6	0,1	
Верб'я (Врд)	22,2	0,2	22,2	0,2	
Раз. м'яколистяних	6255,2	53,7	6044,5	54,2	-3,4
Всього:	11667,3	100	11147,3	100	-4,5

Дані таблиці 12 свідчать про те, що відбулося зменшення участі сосни (на 8,2%) в породному складі і збільшення частки дуба, осики, модрина.

Таблиця 13

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок у відсотках, за класами бонітету.

Панівна порода	Рік лісовп.	Класи бонітету								Разом
		1Б і б.	1а	1	2	3	4	5	5а	
Сз	2003	3	18	67	11	1				100
	2014		24	63	11	1	1			100
Сб	2003		12	88						100
	2014		13	23	64					100
Ялз	2003		33	67						100
	2014		90	10						100
Мде	2003									-
	2014									-
Дз	2003			15	68	17				100
	2014		1	24	66	9				100
Дчр	2003			100						100
	2014			100						100
Гз	2003			2	89	9				100
	2014			3	75	20	2			100
Яз	2003	6	10	69	15					100
	2014		1	49	49	1				100
Язл	2003									-
	2014									-
Клг	2003			100						100
	2014			100						100

Акб	2003	13	3	71	13							100
	2014		12	29	57	2						100
Бп	2003	1	7	30	59	3						100
	2014		2	40	42	13	3					100
Ос	2003	6	2	39	50	3						100
	2014		1	37	60	2						100
Влч	2003		2	16	74	8						100
	2014			11	75	14						100
Вз	2003				100							100
	2014		100									100
Лп	2003			8	92							100
	2014			30	57	13						100
Тк	2003					100						100
	2014					100						100
Тч	2003					100						100
	2014						100					100
Врб	2003						96	4				100
	2014						55	45				100
Врл	2003					42	25	33				100
	2014							100				100
Разом:	2003	1	8	36	49	5	1					100
	2014		8	37	45	9	1					100

Для моніторингу зміни вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за класами бонітету були порівняні дані матеріалів лісовпорядкування 2003 і 2014 років. Дані таблиці 13 свідчать про наступне.

За між ревізійний період (2003 – 2014), в результаті господарської діяльності, площа високопродуктивних насаджень 1-1в класів бонітету не змінилася (в 2003 році становила 45%, в 2014 – 45%), що є свідченням того, що господарська діяльність не вплинула негативно на ґрунти і стан лісів.

Таблиця 14

Розподіл запасів деревини вкритих лісовою рослинністю ділянок по панівних породах, загального середнього запасу на 1га, середнього запасу стиглих і перестійних та середня зміна запасу вкритих лісовою рослинністю ділянок на 1 га.

Порода (скорочено)	Загальний запас деревини, тис.м3			Серед. запас деревини на 1 га вкритих лісовою рослинністю ділянок, м3			Серед. запас стиглих і перестійних деревостанів на 1га, м3			Середня зміна запасу на 1 га вкритих лісовою рослинністю ділянок, м ³		
	2014	2018	%	2014	2018	%	2014	2018	%	2014	2018	%
Сз	938,96	951,79	101	258	285	110	257	263	102	4,4	4,6	105
Ялз	9,36	10,22	109	334	380	114	389	433	111	7,8	8,2	105
Мде	-	0,02	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-
Дз	208,61	228,76	110	191	204	107	211	224	106	3,2	3,2	100
Гз	63,31	66,20	105	186	202	109	189	206	109	3,6	3,6	100
Яз	65,58	64,49	98	229	245	107	223	216	97	3,8	3,8	100
Клг	1,04	1,14	110	200	219	110	-	-	-	3,8	3,8	100
Вз	0,34	0,52	153	68	104	153	-	-	-	4,0	6,0	150
Акб	2,26	2,37	105	111	125	113	128	140	109	2,5	2,6	104
Бп	421,43	443,79	105	156	169	108	170	182	107	3,2	3,4	106
Ос	54,93	65,10	119	148	166	112	197	213	108	3,7	3,8	103
Влч	497,17	512,80	103	159	172	108	186	197	106	3,2	3,3	103
Лпд	3,85	5,55	144	194	210	108	-	212	-	3,0	3,0	100
Тч	1,81	2,00	110	238	263	111	238	263	111	5,3	5,3	100
Врд	2,78	3,13	113	125	141	113	125	141	113	3,6	3,6	100
Всього	2271,43	2357,88	104	195	212	109	185	198	107	3,6	3,8	106

Загальний запас деревини по відношенню до даних базового лісовпорядкування збільшився на 86450 кубічних метрів, а середній запас на 1га вкритих лісовою рослинністю ділянок збільшився на 9% і становить 212 м3. На 7 відсотків збільшився середній запас на 1 га стиглих і перестійних деревостанів.

За нашими розрахунками, середній загальний приріст деревини по підприємству становить 42,4 тис.м3, або 3,8 м3 на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель.

Таблиця 15

Динаміка інших середніх таксаційних показників

Панівна порода	Вік, років		Клас бонітету		Повнота (відносна)	
	2014	2018	2014	2018	2014	2018
Сосна звич.	59	62	1А.9	1А.9	0,67	0,67
Ялина європ.	43	47	1А.1	1А.1	0,78	0,78
Модрина європ.	-	9	-	-	-	-
Дуб звич.	60	65	1.8	1.8	0,64	0,64
Граб звич.	52	56	2.2	2.2	0,71	0,71
Ясен звич.	61	64	1.5	1.5	0,66	0,66
Клен гостр.	55	59	1.0	1.0	0,65	0,65
В'яз	16	20	1А.0	1А.0	0,62	0,62
Акація біла	46	50	1.5	1.5	0,59	0,59
Береза повисла	48	50	1.8	1.8	0,64	0,64
Осика	40	44	1.6	1.6	0,65	0,65
Вільха чорна	49	52	2.0	2.0	0,61	0,61
Липа	60	68	1.8	1.8	0,61	0,61
Тополя	43	46	4.0	4.0	0,58	0,58
Верби	33	40	4.5	4.5	0,51	0,51
Всього:	53	57	1.6	1.6	0,64	0,64

Наведені вище дані свідчать про те, що середні таксаційні показники, за винятком віку, за минулі чотири роки ревізійного періоду не змінилися.

Зміна параметрів лісового фонду в значній мірі залежить від режиму лісокористування. На основі Державного лісового кадастру станом на 01.01.2019року (форма№2), проведено моніторинг таксаційних показників у лісах можливих для експлуатації і у лісах виключених із розрахунку рубок головного користування.

Таблиця 16

Результати моніторингу таксаційних показників у лісах можливих для експлуатації і у лісах виключених із розрахунку рубок головного користування.

Порода	Режим ліс. користування.*	Вкриті л.р. ділянки				Таксаційні показники				
		усього		в т.ч. стиглі і перестійні		серед. вік	Серед. запас на 1 га, м3		Серед. зміна запасів	
		га	тис. м3	га	тис. м3		вкрит. л.р.д.	стиглих	Усього	на 1 га вкрит.
Сосна	1	23795,5	6927,17	1395,9	534,91	52	291	383	133,21	5,6
	2	4395,2	1418,54	1097,2	338,24	59	323	308	15,92	3,6
Ялина	1	19,6	3,97	3,7	1,72	30	202	465	0,13	6,6
	2	11,1	4,31	6,0	3,47	47	388	578	0,06	5,4
Модрина	1	-								
	2	1,1	0,46	1,1	0,46	104	418	418	-	
Дуб	1	690,3	145,38	4,2	1,3	55	211	310	2,64	3,8
	2	371,2	105,91	157,6	46,39	74	285	294	0,80	2,2

Граб	1	27,0	3,94	2,3	0,65	41	146	283	0,1	3,7
	2	13,6	2,51	10,3	2,11	47	184	205	0,04	2,9
Ясен	1	0,5	0,01	-	-	10	20	-	-	
	2	2,7	0,46	-		31	170		0,02	7,4
Клен	1	0,6	0,10	-	-	34	167		-	
	2	0,5	0,09	-	-	49	180		-	
Акація	1	-		-				-	-	
	2	7,3	0,74	2,2	0,37	28	101	168	0,03	4,1
Береза	1	1147,8	157,93	96,0	22,08	35	138	230	4,51	3,9
	2	361,6	62,98	141,8	31,50	42	174	222	1,15	3,2
Осика	1	85,4	15,33	22,9	6,36	30	180	278	0,51	6,0
	2	8,8	2,43	7,5	2,30	33	276	307	0,05	5,7
Вільха	1	413,0	69,84	34,8	9,85	37	169	283	1,89	4,6
	2	551,7	131,99	279,4	81,5	66	239	292	2,07	3,8
Разом:	1	26179,7	7323,67	1559,8	576,87	51	280	370	142,99	5,5
	2	5724,8	1730,42	1703,1	506,34	58	302	297	20,04	3,5

Примітка: Режим лісочористування : 1 - усього лісів можливих для експлуатації,
2 – лісові ділянки виключені із розрахунку рубок головного користування.

Таксаційні показники (вік, середня зміна запасу на 1 га) лісів в яких проводяться рубки головного користування і лісів, де їх проведення законодавчо заборонено, є красномовним свідченням того, що в останніх, середній запас стиглого лісу на 1 га на 20 %, а поточна зміна запасу на 36% нижчі ніж у лісах з інтенсивним веденням лісового господарства. Тобто в даному випадку не повній мірі використовуються лісові ресурси. Крім того з віком втрачаються водоохоронні і інші захисні функції лісів, а деревостани стиглої вільхи з запасом деревини 81,5 тис.м3 втрачають здатність вегетативного поновлення. В стиглих і перестійних лісах виключених із розрахунку рубок головного користування, на нашу думку, доцільним буде проведення вибіркового рубок, з вибиранням до 20% загального запасу деревини.

7. Моніторинг соціальних впливів господарської діяльності та динаміка соціальних характеристик на підприємстві.

В зоні діяльності ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» знаходиться 109 населених пунктів, з населенням 108046 чоловік, а саме:

- Новоград-Волинський район: м.Новоград-Волинський, с.Піщів, с.Дублинка, с.Жеребилівка, с.Косенів, с.Крайня Деражня, с.Повчине, с.Калинівка, с.Середня Деражня, с.Велика Деражня, с.Сухополя, с.Партизанське, с.Стрієва, с.Кануни, с.Сусли, с.Івашківка, с.Кикова, с.Немильня, с.Українське, с.Киянка, с.Броники, с.Кропивня, с.Марушівка, с.Романівка, с.Барвинівка, с.Тальки, с.Тальківка, с.Кам'яний Майдан, с.Болярка, с.Варварівка, с.Лагульськ, с.Миколаївка, с.Лебедівка, с.Владин, с.Яворівка, с.Нова Романівка, с.Вершниця, с.Кушове, с.Перемога, с.Слобода-Романівська, с.Ужачин, с.Яблуневе, с.Полянівка, с.Вироби, с.Малинівка, с.Тупальці, с.Абрамок, с.Катюха, с.Новозелене, с.Федорівка, с.Майстрів, с.Майстрова Воля, с.Маковиці, с.Чижівка, с.Вербівка, с.Вишківка, с.Красилівка, с.Дібрівське, с.Красилівське, с.Морозівка, с.Тарашанка, с.Курчиця, с.Курчицька Гута, с.Михіївка, с.Ходурки, с.Мала Цвіля, с.Берегове, с.Вірівка, с.Карпилівка, смт.Городниця, с.Кленова, с.Брониця, с.Дубники, с.Липине, с.Луциця, с.Анастасівка, с.Перелісок, с.Мала Анастасівка, с.Червона Воля, с.Перелісянка, с.Прихід, с.Броницька Гута, с.Несолонь, с.Дубівка, с.Теснівка, с.Гульськ, с.Пилиповичі, с.Анета, с.Городище, с.Степове, с.Наталівка, с.Олександрівка, с.Велика

Соціальні впливи діяльності підприємства

№ пп	Соціальні впливи	Рік моні- торинг у	Од. вим.	Обсяги		Порушення		При- мітка
				заплато- вані	факти- чні	к-сть	Їх основний перелік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Сплата податків - всього: в т.ч. – до державного бюджету з єдиним соціальним внеском - до місцевих бюджетів - всього: в т.ч. – до державного бюджету з єдиним соціальним внеском - до місцевих бюджетів	2017 2018	тис. .грн. -«- -«- тис. .грн. -«- -«-	48696 34118 14578 53805 39576 14229	63278 47021 16257 77751 58426 19325	- - - 		своє- часно своє- часно
1.1	Доходи місцевих бюджетів у розрахунку на 1 особу населення місцевих громад	2017 2018	тис. .грн. «-«	0,916 0,894	1,022 1,215	-		
2	Підтримка та підвищення соціально-економічного добробуту працівників підприємства: середньомісячна заробітна плата	2017 2018	тис. грн.	17,0	18,036 20,130	-		
2.1	Своєчасність виплати	2017 2018	випа- док			-		своє- часно
3	Порушення принципів прав на працю	2017 2018	випа- док			-		
3.1	Порушення угод колективного договору та прав працівників	2017 2018	випа- док			-		
4	Дотримання гендерної рівності при оформленні на роботу і у виробничій діяльності	2017 2018	випа- док			-		
4.1	Гендерна дискримінація та сексуальні домагання	2017 2018	випа- док			-		
5	Порушення угод щодо охорони праці і техніки безпеки	2017 2018	угода			-		
6	Вирішення спорів і скарг	2017 2018	кіль- кість		1	-		
7	Докази незаконних видів діяльності: - самовільні рубки,	2017	к-сть		7		«	

	- полювання, - інші не дозволені види діяльності	2018	м3 к-сть м3 випа- док «-«		46,28 1 - -			
8	Дотримання виконання умов юридично обов'язкових угод	2017	випа- док			-		
9	Стосунки з громадами: а) інформування щодо ресурсів, господарської діяльності, тощо, б) забезпечення дровами школи, лікарню, місцеве населення	2017	статті		4	-		
		2017 2018	тис. м3 «-«	5, 5	5,2 5,2	-		
10	Виявлення, реєстрація та охорона ділянок соціально значимих, особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) та поліпшення їх якості: - ОЦЗЛ 5 – для задоволення основних потреб місцевих громад (місця відпочинку, збору грибів, ягід, тощо), - ОЦЗ 6 – культурні цінності (місця історичного, археологічного, релігійного значення)	2017 2018	га га	3062 3062	3062 3062	-		
		2017 2018	га га	1,5 -	3,9 -	-		
11	Зміцнення місцевої економіки за рахунок забезпечення місцевих підприємців сировиною	2017 2018	тис.м3 «-«	30. 30	35,37 36	-		
12	Витрати на утримання і ремонт доріг місцевого сполучення в належному стані	2017 2018	тис. грн.	1200 2000	2085,6 2859,4			
13	Щорічні обсяги заготовленої лісопродукції в порівнянні з розрахунковою лісосікою: -рубки головного користування, - рубки формування та оздоровлення лісів і інші	2017 2017	тис. м3 ліквід. дереви- ни «-«	102,81 (91,15) «-«	91,638 112,404	- -		
14	Планування щорічних витрат в довготерміновій перспективі: - для ведення лісового господарства, - проведення рубок головного користування	2018 і подаль ші роки	тис. грн. «-«	50 874 84843		- -		

Відрахування податків до державних і місцевих бюджетів щорічно зростають, так наприклад: до місцевих бюджетів відрахування в 2018 році (19 325 тис. грн.) по відношенню до 2017 року (16 257 тис. грн.) зросли на 19% і становлять в середньому 1,215 тис грн. на кожного жителя місцевих громад. Підвищується соціально-економічний добробут працівників лісгоспу. Середня місячна заробітна плата працівників лісгоспу зросла в 2018 році до 22 тис. грн.

Стосунки з місцевими громадам нормальні. Скарг не поступало. Було одне звернення від громадян по земельних питаннях, на яке надана вичерпна інформаційна відповідь.

В цілому соціальний вплив діяльності підприємства оцінюються, як позитивний.

В нижче приведеній таблиці - динаміка соціальних характеристик працівників лісгоспу.

Соціальні характеристики працівників підприємства по статі, віку, освіті та рух кадрів

Таблиця 18

Характеристика працівників	Станом на 01.01.2020
Стать	
Жінки	14
Чоловіки	52
Разом:	66
Вік	
15-35 років	60
жінки 51-55 років	2
чоловіки 55-59 років	3
пенсіонери	1
Освіта	
Загальна середня	8
Професійно-технічна	36
Базова вища	4
Вища	18
Рух кадрів	
Коефіцієнт плинності кадрів	
Кількість працівників, які пройшли навчання за рахунок підприємства, в тому числі:	31
вища освіта,	-
технічна освіта,	-
підвищення кваліфікації,	28
отримання нової спеціальності	3
Кількість працівників, які навчаються: в тому числі за рахунок підприємства	

В результаті впровадження новітніх технологій, обладнання, комп'ютеризації, тощо, загальна чисельність працівників щорічно оптимізується.

В якості соціального пакета ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» надає своїм працівникам матеріальну допомогу; застосовує системи преміювання; оплата мобільного зв'язку, частково компенсує санаторно-курортне лікування працівників, купує новорічні подарунки для дітей працівників, подарунки жінкам до березневих свят тощо. Періодично, за рахунок підприємства, працівники проходять медичний огляд.

8. Охорона праці.

В ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» згідно з ЗУ «Про охорону праці» організована і діє служба охорони праці, робота якої під керівництвом адміністрації

підприємства та за участю головних спеціалістів і керівників структурних підрозділів спрямована на:

- виконання вимог законодавчих і нормативних актів з питань охорони праці (ОП), виконання посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці;
- забезпечення належної трудової та технологічної дисципліни.

В 2019 році службою ОП підприємства було проведено 47 перевірок стану охорони праці, виявлено 11 пунктів порушень вимог нормативних актів з ОП. Було проведено 12 перевірок АГК – 3 рівня.

Питання охорони праці постійно розглядаються на нарадах в директора лісгоспу.

Проведено навчання і перевірка знань з питань ОП в робітників, які виконують роботи з підвищеною небезпекою, по програмі, що перевищує 16 годин.

Була проведена перевірка знань інструкції з ОП машиністів-кочегарів, операторів гідроманіпуляторів, водіїв та трактористів, газоелектрозварників, слюсарів РМЦ та електрослюсарів.

Проведений періодичний медогляд 6 працівників на роботах з підвищеною небезпекою. При влаштуванні на роботу всі працівники проходять медогляд.

Всі працівники з першого дня роботи забезпечуються спецодягом і спецвзуттям згідно діючих нормативів.

Нещасних випадків не було.

Витрати спрямовані на охорону праці в 2019 році становили 20740 грн.

9. Економічна ефективність лісозаготівельної діяльності та витрати на ведення лісового господарства.

Таблиця 19.

Моніторинг економічної ефективності лісозаготівельних робіт за 2019-2018 роки

	Вид рубок	Роки	Обсяг заготовленої деревини, м3		Загальні витрати, тис.грн..	Реалізація деревини, тис.грн	Рентабельність	
			Загальний запас	в т.ч. ліквід			-	+
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Всього рубок формування і оздоровлення лісів	2019	25617	22769	2320			
		2018	23889	20798	2123			
2	Рубки догляду: -освітлення	2019	41	-	3	-	-	-
		2018	53	-	8	-	-	-
	-прочищення	2019	51	-	4	-	-	-
		2018	45	-	6	-	-	-
	-проріджування	2019	259	233	18		-	
		2018	135	111	10		-	-
	-прохідні рубки	2019	585	563	46			
		2018	251	216	21			
3	Вибіркові санітарні рубки	2019	9667	8737	811			
		2018	10667	9439	991			
4	Суцільні санітарні	2019	14858	13093	1422			
		2018	12738	11032	1087			
5	Інші види рубок, пов'язаних з вед.	2019	156	143	16			
		2018	-	-	-	-	-	-
6	Головне користування	2019	14850	14143	1676		-	
		2018	17803	16955	1705			
	Разом по	2019	40467	36912	3996			

	лісгоспу	2018	41692	37753	3828			
--	----------	------	-------	-------	------	--	--	--

Дані вище приведеної таблиці свідчать про зниження рентабельності підприємства у порівнянні з попереднім роком, в основному, за рахунок зменшення ціни кубометра знеособленої деревини. На зменшення ціни вплинули наступні чинники:

- зниження обсягу реалізації деревини на експорт, в зв'язку з мораторієм ;
- зниження попиту на деревину високої сортності;
- зниження якості сортиментної структури, в результаті масового всихання дерев від пошкодження шкідниками лісу (короїдами, лубоїдами тощо).
- зміни умов поставки лісопродукції постачальникам;

На рубка догляду в молодняках (освітлення, прочищення) ліквідна деревини відсутня, тому вони не рентабельні.

Оцінка економічної ефективності лісозаготівельних робіт, в цілому по підприємству задовільна.

Моніторинг загальних виробничих витрат на виконання виробничого плану по лісовому господарству, в тому числі і витрат на проведення заходів по охороні, захисту, відтворенні лісів і екологічних заходів проводиться продовж року поквартально і в цілому за рік (форма № 10 –ЛГ).

Таблиця 20

Моніторинг виробничих витрат по лісовому господарству за 2017 -2019 роки

№ пп	Найменування показників, видів робіт, заходів	Рік	Од.	Обсяг виконан. робіт	Сума витрат, тис.грн.		
					Всього	на од. робіт	на 1 тис.га ліс.ділянок (11,15)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Лісовпорядкування та проектно-вишукувальні роботи	2017	га	12219	123,8	0,010	10,77
		2018		12219	130,0	0,011	11,66
		2019	га	12219	54,3	0,004	4,87
2	Рубки формування та оздоровлення лісів і інші заходи	2017	га	1131	968,6	0,86	86,87
		2018		854	2121,9	2,48	190,30
		2019	га	723	2319,6	3,21	208,04
3	Допоміжні лісгосподарські роботи:	2017	га	12219	471,4	0,04	42,28
		2018		12219	1084,8	0,09	97,29
		2019	га	12219	1140,7	0,09	102,30
	Із них: . ремонт і утримування лісових доріг	2017	км.	-	-	-	-
		2018		-	-	-	-
		2019	км	-	-	-	-
4.	Відновлення лісів - Разом: в тому числі:	2017	га	141	628,6	4,46	56,38
		2018	га	114	588,4	5,16	52,77
		2019	га	134	686,8	5,13	61,60
4.1	Створення лісових культур (посадка і посів)	2017	га	111	193,6	1,74	17,36
		2018		84	130,0	1,55	11,66
		2019	га	93	166,2	1,79	14,91
4.2	Сприяння природному поновленню	2017	га	30	7,5	0,25	0,67
		2018	га	30	8,5	0,28	0,76
		2019	га	41	43,5	1,06	3,90
4.3	Догляд за лісовими культурами	2017	га	253	182,2	0,72	16,34
		2018	га	202	159,2	0,79	14,28
		2019	га	225	171,2	0,76	15,35
4.4	Доповнення лісових культур	2017	га	152	42,5	0,28	3,81
		2018	га	122	39,1	0,32	3,51
		2019	га	148	44,3	0,30	3,97

4.5	Обробіток ґрунту під лісові культури	2017	га	121	94,1	0,78	8,44
		2018	га	102	134,3	1,32	12,04
		2019	га	96	102,0	1,06	9,15
4.6	Вирощування садивного матеріалу	2017	га т.шт.	0,33 324	80,6	0,25	7,23
		2018	га т.шт.	0,46 258	85,7	0,33	7,69
		2019	га т.шт.	0,24 146	148,7	1,02	13,34
4.7	Створення і вирощування плантацій	2017	га	1,4	2,0	1,43	0,18
		2018	га	1,0	0,4	0,40	0,04
		2019	га	1,4	2,7	1,93	0,24
4.8	Інші витрати	2017	тис.	26,1	26,1	-	2,34
		2018	грн..	31,2	31,2	-	2,80
		2019		8,2	8,2	-	0,74
5.	Охорона лісу від пожеж – загальні витрати, в т.ч.	2017	тис.	120,1	120,1	-	10,77
		2018	грн..	190,6	190,6	-	17,09
		2019		207,8	207,8	-	18,64
5.1	Влаштування мінералізованих смуг	2017	км	344	21,0	0,06	1,88
		2018	км	263	14,8	0,06	1,33
		2019	км	213	27,5	0,13	2,47
5.2	Догляд за мін.смугами	2017	км	323	19,0	0,06	1,70
		2018	км	352	40,8	0,12	3,66
		2019	км	228	21,6	0,09	1,94
5.3	Ремонт об'єктів протипожежного призначення	2017	тис.	-	-	-	-
		2018	грн..	-	-	-	-
		2019		13,8	13,8	-	1,24
5.4	Утримання пожежних станцій і зв'язку	2017	тис.	-	-	-	-
		2018	грн..	-	-	-	-
		2019		-	-	-	-
5.5	Утримання тимчасових пожежних сторожів	2017	тис.	48,3	48,3	-	4,33
		2018	грн..	66,6	66,6	-	5,97
		2019		84,0	84,0	-	7,53
5.6	Гасіння лісових пожеж	2017	тис.	-	-	-	-
		2018	грн..	-	-	-	-
		2019		-	-	-	-
5.7	Інші витрати	2017	тис.	31,8	31,8	-	2,85
		2018	грн..	68,4	68,4	-	6,13
		2019		74,7	74,7	-	6,70
6	Боротьба зі шкідниками та хворобами лісу	2017	тис.	58,1	58,1	-	5,21
		2018	грн..	82,5	82,5	-	7,40
		2019		144,4	144,4	-	12,95
6.1	Лісопатологічне обстеження	2017	га	5400	35,2	0,007	3,16
		2018	га	5400	70,9	0,013	6,36
		2019	га	5400	141,6	0,026	12,70
6.2	Винищувальні роботи наземними методами	2017	га	50	3,5	0,07	0,31
		2018		50	10,3	0,206	0,92
		2019		50	2,8	0,056	0,25
6.3	Інші витрати	2017	тис.	-	-	-	-
		2018	грн..	1,3	1,3	-	0,12
		2019		-	-	-	-
7	Загальновиробничі витрати	2017	тис.	1200,0	1200,0	-	107,62
		2018	грн..	2524,1	2524,1	-	226,38
		2019		2526,4	2526,4	-	226,58
8	Адміністративні витрати	2017	тис.	1672,9	1672,9	-	150,04
		2018	грн..	2668,4	2668,4	-	239,32

		2019		2540,5	2540,5	-	227,85
	Всього витрат на лісове господарство	2017	<i>тис.</i>	5224,1	5224,1	-	468,53
		2018	<i>грн.</i>	9260,7	9260,7	-	830,56
		2019		9620,5	9620,5	-	862,83

Загальні витрати на ведення лісового господарства в 2019 році збільшились на 104% порівняно з 2018 роком за рахунок незначного збільшення обсягів лісгосподарських робіт (порівняно з 2017 роком – на 184%).

Реалізація продукції на 1 штатного працівника: в 2016 році – 551299,7 грн.

в 2017 році - 678644,6 грн.

в 2018 році - 961195,5 грн.

Зросла у 2018 році до минулого на 41,6%, що є позитивним моментом лісоуправління.

10. Особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ).

Всі ліси мають екологічну і соціальну цінність. Ліси, де ці цінності мають особливо видатне і важливі значення, можна визначати, як особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ), або їх ще називають ліси високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ).

Головне завдання і значення виділення ОЦЗЛ-це збереження цих лісів та посилення тих унікальних цінностей, які формують цінність цих земель.

Основними критеріями визначення природоохоронної цінності є: збереження природного стану екосистем; підтримка біотичного різноманіття; збереження місць існування та місцезростань; збереження природних ландшафтів; збереження відтворювальних лісових ресурсів та прийняття виважених рішень щодо господарського використання визначених ОЦЗЛ.

10.1. Результати моніторингу ОЦЗЛ на території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК».

На території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ).

Таблиця 21

Площі лісів ОЦЗЛ.

№ пп	Типи лісів ОЦЗЛ	Площа, га		Режим лісокористування
		2018р	2019р	
1	ОЦЗЛ 1. Лісові території, на яких виявлено осередки біорізноманіття важливі на глобальному, національному або регіональному рівні .	2568,0	2568,0	<i>Обмежений режим лісокористування</i>
1.1	ОЦЗЛ 1.1. Особливо охоронні природні території – ООПТ (пам'ятки природи - ,заказники – 10,0)	10,0	10,0	<i>Лісокористування не проводиться</i>
1.2	ОЦЗЛ 1.2. Рідкісні, зникаючі та ендемічні види	506,6	506,6	<i>Обмежений режим лісокористування</i>
1.4	ОЦЗЛ 1.4. Ключові сезонні місця знаходження тварин.	2051,4	2051,4	<i>Обмежений, сезонний режим лісокористування з 1.04 по 15.06</i>
2	ОЦЗЛ 2. Великі лісові ландшафти, що є значущими на світовому, національному або регіональному рівнях.	-		
3	ОЦЗЛ 3. Лісові території, що містять рідкісні екосистеми.	-		
4	ОЦЗЛ 4. Лісові території, що виконують особливо захисні функції.	583,7	583,7	
4.1	ОЦЗЛ 4.1. Ліси, які мають особливо водоохоронне значення	372,2	372,2	-

4.2	ОЦЗЛ 4.2. Ліси, які мають особливе протиерозійне значення	68,5	68,5	-
4.3	ОЦЗЛ 4.3. Ліси, що мають особливе протипожежне значення (ліси уздовж відведення смуг залізниць).	143	143	-
5	ОЦЗЛ 5. Лісові території, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевих громад	196,2	196,2	-
6	ОЦЗЛ 6. Лісові території, з якими пов'язані екологічні, культурні, історичні, релігійні та економічні цінності та асоціації.	1,2	1,2	РГК заборонено
Разом:		3349,1	3349,1	

Примітка: РГК – рубки головного користування

Загальна площа лісів ОЦЗЛ станом на 2019 рік становить 19% лісової території підприємства.

По відношенню до минулого року загальна площа лісів ОЦЗЛ не змінилась.

Таблиця 22

Умови віднесення до особливо цінних для збереження лісів ОЦЗЛ (ліси високої природно-охоронної цінності ЛВПЦ)

Код ОЦЗЛ	Назва ОЦЗЛ Площа, га	Категорія лісів, особливо захисних лісових ділянок (ОЗЛД)	Назва категорії	Назва особливо захисних лісових ділянок (ОЗЛД)	Шифр (код) Категорії лісів, ОЗЛД	Площа, га
1	2	3	4	5	6	7
1	Місця концентрації біорізноманіття значимі на регіональному рівні					7659,5
1.1	Особливо охоронні природні території – ООПТ, 10,0	Ліса природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення	Пам'ятки природи Заказники місцевого значення	Категорія «-«		10,0
1.2	Рідкісні, зникаючі та ендемічні види 506,6	ОЗЛД	В різних категоріях	Лісові ділянки з наявністю реліктових або ендемічних рослин	14	506,6
1.3	Ключові сезонні місця знаходження і концентрації тварин (відтворювальні ділянки)					-
	Шляхи міграції диких тварин					-
2	Лісові ландшафти значимі на державному рівні	Лісовпорядкуванням не встановлено				-
3	Лісові території, що містять рідкісні екосистем 506,6	Ліса природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення	Генетичні резервати в лісах наукового призначення		25 Макет 23 (код 75)	506,6
		ОЗЛД	В різних категоріях	Лісові ділянки плюсових, еталонних, елітних і унікальних насаджень	33	-
		ОЗЛД Репрезентативні	В різних категоріях	Лісові ділянки, що мають інше	32	651,2

		ділянки		спеціальне господарське значення		
4	Лісові території, що виконують особливо захисні функції -583,7		Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ	Берегозахисні лісові ділянки		583,7
4.1	Ліси, які мають особливе водоохоронне значення 372,2	ОЗЛД	«-«	Лісові ділянки навколо витоків річок	4	
		ОЗЛД	«-«	Берегозахисні лісові ділянки	6	372,2
5	Лісові території, що є визначальними для забезпечення основних потреб місцевих громад - 3130,9	Рекреаційно-оздоровчі ліси – 3130,9	Ліси у межах населених пунктів	-	0,9	37,1
			Лісопаркова частина лісів зелених зон		51	
			Рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон	-	53	
			Лісогосподарська частина лісів зелених зон	-		3093,8
		ОЗЛД		Лісові ділянки, що прилягають до забудованих територій	30	-
		ОЗЛД		Радіоактивно забруднені лісові ділянки із щільністю забруднення ґрунту більше Кі / кв.км		-
		ОЗЛД		Насадження медоноси	31	-
		ОЗЛД		Лісові ділянки шир.50 м, уздовж смуг відведення залізниць та автомобільних доріг державного значення	7	179,6
		ОЗЛД		Лісові ділянки, що мають інше спеціальне господарське значення (за винятком репрезентативних ділянок)	32	196,2
6	Лісові території, з якими пов'язані екологічні, культурні,	ОЗЛД		Лісові ділянки, що прилягають до земель історико-культурного	42	-

	<i>історичні, релігійні та економічні цінності та асоціації</i>			<i>призначення</i>		
--	---	--	--	--------------------	--	--

10.2 Структура лісів природно-заповідного фонду та моніторинг їх стану.

Таблиця 23

ПЕРЕЛІК ЗАПОВІДНИХ ОБ'ЄКТІВ по ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК». (станом на 01.01.2020р.)

Назва об'єкту	Площа, га	Дата створення	Місце знаходження район, держлісгосп, лісництво, квартал	Коротка характеристика	Рішення директивних органів про створення
Заказники місцевого значення					
Гідрологічний заказник «Дідовицький»	8,5	12.09.18р	Новоград-Волинський Новоград-Волинське кв.7 вид 9.	Лістяний ліси віком 35 років з домінуванням вільхи чорної. Рідкісні рослини: пальчатокорінник м'ясо-червоний.	Рішення Житомирської обласної ради від 12.09.18р. № 1214
Ландшафтний заказник «Ліптов»	1,5	12.09.18р	Новоград-Волинський Городницьке, кв.33 вид 44, Кв.33 вид 45.	Грабово-дубовий ліс віком 40-60 років. Рідкісні рослини: курочка морозниковидна, гніздівка звичайна, любка дволиста, лілія лісова.	Рішення Житомирської обласної ради від 12.09.18р. № 1214

В природно-заповідний фонд ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» входять два заказники місцевого значення «Дідовицький» і «Ліптов».

Територія заказника «Дідовицький» являє собою окреме болотяне урочище, яке знаходиться у замкнутій безстічній улоговині серед відкритих ландшафтів. Рослинність заказника представлена ценозами очерету південного, очерету південного з осокою гостровидною, осоки побережної та інших угруповань чагарникових верб. Саме цей фітоценоз занесений до Бернської конвенції і становить пріоритет охорони у заказнику. Значущу цінність мають види рослин занесених до Червоної книги України (2009), зокрема малого комонника зігнутого та пальчатокорінника м'ясо-червоного.

Лісова ділянка відносяться до лісових земель вкритих лісовою рослинністю Деревостан природного походження, вік 35 років.

За типами лісу (С4 ВЛЧ) – сирий чорно-вільховий сугрудок. Клас бонітету -1. Середня повнота деревостану 0,5. Середній запас на 1 га -73м³. Середня зміна запасу деревини на 1 га 2,6 м3.

Надґрунтовий покрив даної місцевості утворюють: кропива, вовконіг, фіалка болотна, осока пухирчаста трясукова, безщитник жіночий, гірчак перцевий, смовдь болотна, молінія одинарник, очерет південний, очерет південний з осокою гостровидною, осока побережна та інші угруповання чагарникових верб.

Територія ландшафтного заказника «Ліптов» являє собою мальовниче підвищення, яке знаходиться на правому березі р.Случ безпосередньо примикають до річки в урочищі Ліптов з виходами на поверхню кристалічних порід у вигляді скель, валунів. Відносна висота підвищень 15-25 метрів..

В межах заказника поєднано: мішаний дубово –грабово-липовий ліс,.

Лісова ділянка відносяться до лісових земель вкритих лісовою рослинністю Деревостан природного походження, вік 35-56 років.

Ліси природного походження. Породний склад лісів різноманітний. Тут зростають: , дуб звичайний, граб, береза повисла, вільха чорна, осика, клен гостролистий липа серцелиста. Інші середні таксаційні показники заказника: ти лісу(СЗГДС) – вологий грабово-дубовий сосновий сугрудок, клас бонітету 2 , повнота 0,50, запас деревини на 1 га вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок 100 мЗ.

Ґрунти переважають дерново-середньо і сильнопідзолисті глеюваті.

В підліску зростають крушина ламка, горобина звичайна, черемха звичайна, чагарникові верби, ліщина звичайна.

В трав'яному покриві в залежності від лісорослинних умов зростають:орляк,верболіззя,молінія,чорниця,одинарник,маренка запашна,костяниця,копитняк, яглиця, щитник остюковий, квасонія, безщитник жіночий, тонконіг звичайний.На території ландшафтного заказника зростають рідкісні та зникаючі види: любка дволиста, лілія лісова, курочка морозниковидна ,гніздівка звичайна.

В цілому, оцінка стану природно-заповідного фонду підприємства, задовільна.

Моніторинг стану інших категорій ОЦЗЛ базується на матеріалах безперервного лісокористування, яке проводиться щорічно, матеріалах польових обстежень

10.3. Моніторинг заходів, спрямованих на підтримку і поліпшення ознак ОЦЗЛ та ефективності їх проведення.

Моніторинг оцінки ефективності заходів зі збереження та поліпшення ознак ЛВПЦ проведено на основі актів виконаних робіт та актів огляду місць заготівлі деревини, аналізу технологічних карт на виконання робіт, Актів ОВНС, матеріалів безперервного лісовпорядкування та польового огляду.

Таблиця 24

План заходів з поліпшення ознак ОЦЗЛ в 2019 році

Назва заходу	Лісництва		площа, га
	Новоград- Волинське	Городницьке	Разом
1. Проведення рубок догляду:			
-освітлення:	1,5		1,5
-прочищення			
-проріджування	5,2	7,4	12,6
-прохідна рубка			
2. Вибіркова санітарна рубка	120,0	150,0	270
3. Суцільна с.р.	15	25,0	40
Разом	141,7	182,4	324,1

Заходи з поліпшення ознак ОЦЗЛ заплановані на 2019 рік на площі 324,1 га. Новоград- Волинське (44%), Городницькому (56%).

Таблиця 25

Моніторинг заходів, спрямованих на підтримку і поліпшення ознак ОЦЗЛ, проведених в 2019 році.

Тип ОЦЗЛ	Назва ОЦЗЛ	Лісництво	Заходи в ОЦЗЛ, га						Разом, га
			освіт-лення	прочи-щення	прорід-жування	прох. рубка	виб. сан. руб.	суц. сан. руб.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.1	Особливо цінні охоронні території	Новоград-Волинське лісництво	-	-	-	-	-	-	-

		Городницьке лісництво							
1.3	Ключові сезонні місця знаходження тварин (відтворювальні ділянки)	Новоград-Волинське лісництво Городницьке лісництво	-	-	-	-	-	-	-
		Разом:	1,5				58,5	11,4	71,4
4.1	Ліси, які мають особливо водоохоронне значення	Новоград-Волинське лісництво Городницьке лісництво Новоград-Волинське	1,5	-	-	-	30,4 28,1	6,6 4,8	38,5 32,9
		Разом:					5,7		5,7
4.2	Ліси, які мають особливе протиерозійне значення	Новоград-Волинське лісництво Городницьке лісництво Новоград-Волинське					5,7		5,7
		Разом:	2	3,9	12,6		210,3	29,5	258,3
5	Лісові території, необхідні для забезпечення основних потреб громад	Новоград-Волинське лісництво Городницьке лісництво Новоград-Волинське	- 2	1,8 2,1	5,2 7,4	-	89,8 120,5	9 20,5	105,8 152,5
		Разом:							
6	Культурно-історичні цінності	Новоград-Волинське лісництво Городницьке лісництво	-	-	-	-	-	-	-
	Разом:		3,5	3,9	12,6		274,5	40,9	335,4

На всіх вищевказаних частинах таксаційних виділів відбулося інтенсивне всихання деревостанів внаслідок комплексу несприятливих еколого-кліматичних факторів останніх років, що склали умови для розвитку шкідників та хвороб лісу і цілого комплексу патологічних процесів в лісових насадженнях. На ділянках спостерігалось враження дерев вершинним короїдом, малим та великим сосновим лубоїдами, що спричинило різке всихання дерев на всіх площах. Негативний вплив на насадження посилює симбіоз вищезгаданих шкідників та офіостомових грибів, які викликають хворобу типу мікоз, яка характеризується закупоркою провідних тканин дерев сосни звичайної, і як наслідок – всихання крон дерев. Дані ділянки лісу являлись осередком розвитку та розповсюдження стовбурових шкідників, втратили свої захисні функції і потребували проведення суцільної санітарної рубки.

Обсяг суцільних санітарних рубок, проведених в 2019 році в лісах ЛВПЦ (40,9 га), становить 1,2% від загальної площі ЛВПЦ, тому вони суттєво на стан довкілля і зміни біорізноманіття не вплинули.

Окрім ЛВПЩ, підприємство в процесі планування, відводу та таксації лісосік виділяє наступні **ключові біотопи** (ділянки з наявністю об'єктів, які мають природоохоронне значення) і **ключові об'єкти** (окремі дерева і групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття):

ключові біотопи:

1. Болота і окраїни боліт,
2. Ділянки лісу вздовж струмків, тимчасових водотоків та навколо тимчасових водних об'єктів, які не виділені лісовпорядкуванням як ОЗД,
3. Ділянки, які відрізняються по умовах зволоження,
4. Ділянки на різних елементах рельєфу,
5. Ділянки, які відрізняються по складу рослинності, віку, ґрунтовому покриву та з наявністю Червонокнижних видів.

ключові об'єкти:

6. Дерева і групи дерев важливі для фауни,
7. Вікові дерева дуба звичайного і сосни звичайної,
8. Дерева, які рідко зустрічаються в насадженні, або мають кормову цінність для фауни,
9. Інші дерева і чагарники,
10. «Стрепи» (пні природного походження),
11. «Вальож».

Інформація про виділені на лісосіках ключових біотопів і об'єктів заноситься в картку переліку ключових біотопів та об'єктів. Результати щорічного обстеження заносяться в спеціальні картки під назвою «Листок моніторингу ключових біотопів», які зберігаються разом з матеріалами відводів і таксації лісосік.

11. Рідкісні та зникаючі види флори і фауни взяті під охорону, в тому числі види занесені до Червоної книги України.

У межах Житомирської області до Червоної книги України включено 112 видів флори, з них: судинні рослини -91, мохоподібні -8, водорості – 8, лишайники – 4, гриби -1.

На території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» на площі 12919 га виявлено наступні рідкісні, вразливі, зникаючі та ендемічні види флори та фауни та ті, що занесені до Червоної книги України:

Представники рослини, які занесені до Червоної Книги України	
1	Булатка довголиста (<i>Cephalanthera longifolia</i>)
2	Гніздівка звичайна (<i>Neottia nidus-avis</i>)
3	Коручка морозниковидна (<i>Epipactis helleborine</i>)
4	Лікоподієлла заплавна (<i>Lycopodiella inundata</i>)
5	Лілія лісова (<i>Lilium martagon</i>)
6	Любка дволиста (<i>Platanthera bifolia</i>)
7	Осока затінкова (<i>Carex umbrosa</i>)
8	Пальчатокорінник м'ясо-червоний (<i>Dactylorhiza incarnata</i>)
9	Пальчатокорінник травневий (<i>Dactylorhiza majalis</i>)
10	Півник сибірські (<i>Iris sibirica</i>)
11	Підсніжник білосніжний (<i>Galanthus nivalis</i>)

12	Плаун колючий, плаун річний (<i>Lycopodium annotinum</i>)
13	Пухирник проміжний (<i>Utricularia intermedia</i>)
14	Пухирник південний (<i>Utricularia australis</i>)
15	Росичка проміжна (<i>Drosera intermedia</i>)
16	Сон розкритий (<i>Pulsatilla patens</i>)

Представники фауни, які занесені до Червоної Книги України	
1	Аполон чорний, мнемозина (<i>Parnassius mnemosyne</i>)
2	Видра річкова (<i>Lutra lutra</i>)
3	Горностай (<i>Mustela erminea</i>)
4	Жук-олень (<i>Lucanus cervus</i>)
5	Журавель сірий (<i>Grus grus</i>)
6	Зміїд (<i>Circaetus gallicus</i>)
7	Лелека чорний (<i>Ciconia nigra</i>)
8	Махаон (<i>Papilio machaon</i>)
9	Мідянка звичайна (<i>Coronella austriaca</i>)
10	Нетопир Натусіуса (<i>Pipistrellus nathusii</i>)
11	Підорлик малий (<i>Aquila pomarina</i>)
12	Райдужниця велика (<i>Apatura iris</i>)
13	Рябчик (<i>Tetrastes bonasia</i>)
14	Стрічкарка блакитна (<i>Catocala fraxini</i>)
15	Стрічкарка тополева (<i>Limenitis populi</i>)
16	Тхір лісовий (<i>Mustela putorius</i>)

За результатами проведених спостережень спеціалістами лісгоспу, суттєвих змін збільшення чи зменшення популяцій за період 2019 року не спостерігалось.

Виявлені локалітети Червонокнижних видів та заходи по їх збереженню описані у звіті про науково-дослідну роботу за темою «Виявити локалітети рідкісних видів флори і фауни, занесених до « Червоної книги України», на території ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» та розробити заходи по їх збереженню». Український ордена «Знак Пошани»

науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М Висоцького, керівник теми: кандидат біологічних наук О.О Орлов.

Підприємство залучає зацікавлені сторони до виявлення рідкісних і зникаючих видів рослин та тварин, і проектування заходів щодо їх збереження та покращення умов існування.

Ділянки лісового фонду з наявністю рідкісних та зникаючих видів флори і фауни, в тому числі види занесені до Червоної книги України підприємством взято під охорону, та нанесено на карту лісів ОЦЗЛ.